

Sygn. akt IV CO 250/17

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 stycznia 2018 r.,
na skutek przedstawienia przez Sąd Okręgowy w S.
akt sygn. I C [...] z postanowieniem z dnia 21 listopada 2017 r.,
w celu oznaczenia sądu właściwego do rozpoznania sprawy
z powództwa G. [...] Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.
przeciwko I. [...] z siedzibą w [...] w Republice Wysp Marshalla
o ochronę dóbr osobistych,

odmawia oznaczenia sądu.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z dnia 21 listopada 2017 r. zwrócił się do Sądu Najwyższego o oznaczenie właściwego miejscowo Sądu Okręgowego do rozpoznania sprawy z powództwa G. [...] sp. z o.o. z siedzibą w W. przeciwko I. [...] z siedzibą w [...] w Republice Wysp Marshalla o ochronę dóbr osobistych. W motywach postanowienia wskazał, że powód domaga się zobowiązania pozwanego, mającego siedzibę w Republice Wysp Marshalla, do usunięcia domeny, a tym samym serwisu internetowego, istniejącego pod adresem [www.\[...\].pl](http://www.[...].pl) jako naruszającego jego dobra osobiste. Przyjął, że w sprawie istnieje jurysdykcja krajowa, natomiast nie można ustalić właściwości miejscowej Sądu Okręgowego, który powinien rozpoznać sprawę, z uwagi na brak siedziby pozwanego na terytorium Polski. Ponadto sprawa ma charakter gospodarczy, stronami są podmioty gospodarcze, a dochodzone roszczenie dotyczy prowadzonej przez przedsiębiorców działalności gospodarczej, co w ocenie Sądu uzasadnia właściwość Sądu Okręgowego, w którym istnieje wydział gospodarczy, tymczasem w Sądzie Okręgowym w S. brak jest takiego wydziału.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 45 k.p.c. jeżeli w myśl przepisów kodeksu nie można na podstawie okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy na posiedzeniu niejawnym oznaczy sąd, przed który należy wytoczyć powództwo. Niemożność ustalenia właściwości miejscowej powstaje wówczas, gdy nie ma odpowiedniej regulacji prawnej, pozwalającej w konkretnej sprawie znaleźć podstawy do określenia właściwości wyłącznej, jak i ogólnej lub przemiennej. Zważywszy, że właściwość sądu ma walor konstytucyjny bezwzględnym obowiązkiem sądu jest kontrola przesłanek właściwości, a w przypadkach wątpliwych lub wymagających dodatkowych wyjaśnień ustalenie jej i przekazanie sądowi właściwemu.

Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego nie zachodzi podstawa do zastosowania art. 45 k.p.c., ponieważ w sprawie możliwe jest ustalenie właściwości

przemiennej sądu według art. 35 k.p.c. Przepis ten stanowi, że powództwo o roszczenie z czynu niedozwolonego wytoczyć można przed sąd, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że naruszenie dobra osobistego zawinionym działaniem lub zaniechaniem jest czynem niedozwolonym, co w konsekwencji umożliwia poszkodowanemu wytoczenie powództwa o ochronę tego dobra przed sądem, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 1989 r., I CZ 170/89, nie publ.). W konsekwencji podmiot dochodzący ochrony dobra osobistego może, na podstawie art. 35 k.p.c., wytoczyć powództwo przed sąd, w którego okręgu działał sprawca, lub przed sąd, w którego okręgu to działanie spowodowało zagrożenie lub naruszenie dobra osobistego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2017 r. III CZP 91/17, nie publ.). Zaznaczyć należy, że w sprawie treść, która miała naruszyć dobra osobiste powoda, zamieszczona została w Internecie, na witrynie dostępnej również w Polsce. W tym stanie rzeczy nie było przeszkód do ustalenia w oparciu o okoliczności sprawy i ewentualne dodatkowe oświadczenie powoda złożone na wezwanie Sądu właściwości miejscowej sądu, który powinien rozpoznawać sprawę. W konsekwencji ograniczenie badania właściwości miejscowej do właściwości ogólnej, z odwołaniem do braku siedziby pozwanego na terenie Polski nie znajduje uzasadnienia (art. 30 k.p.c.). Zauważenia wymaga, że powódka w piśmie z dnia 31 października 2017 r. wskazywała na możliwość przekazania sprawy do Sądu Okręgowego w W.. Sąd Okręgowy tej możliwości nie rozważał, tymczasem powódka ma siedzibę w W., zatem Sąd Okręgowy w W. jest Sądem, w którego okręgu doszło do naruszenia dobra osobistego.

Ubocznie zwrócić należy uwagę na nieaktualność poglądu, że oznaczenie sądu miejscowo właściwego przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 45 k.p.c. powinno być poprzedzone zbadaniem jurysdykcji krajowej. Wiążące przesądzenie kwestii jurysdykcji przez Sąd Najwyższy miałoby w takich wypadkach charakter arbitralny i jednoinstancyjny, co koliduje z art. 45 i 178 Konstytucji RP. Należy zatem uznać, że w ramach art. 45 k.p.c. Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie problem właściwości miejscowej Sądu i w razie braku podstaw do jej ustalenia oznacza sąd właściwy. O jurysdykcji rozstrzyga natomiast sąd powszechny,

a jego decyzja w tym zakresie podlega kontroli instancyjnej i ewentualnie kasacyjnej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2010 r., IV CSK 465/09, OSNC 2011, nr 2, poz. 22 i z dnia 14 października 2011 r., I CO 49/11, OSNC-ZD. 2012, nr D, poz. 89).

Oznaczenie Sądu przez Sąd Najwyższy w trybie art. 45 k.p.c. następuje wyłącznie z uwagi na niemożność ustalenia właściwości miejscowej sądu, a nie dotyczy wskazania sądu okręgowego właściwego do rozpoznania sprawy, z uwagi na jej gospodarczy charakter. W konsekwencji po ustaleniu sądu właściwego miejscowo do rozpoznania sprawy, w razie stwierdzenia jej gospodarczego charakteru, rzeczą Sądu do którego wpłynął pozew jest jego przekazanie do Sądu właściwego miejscowo i rzeczowo do rozpoznania sprawy.

Z przytoczonych względów, orzeczono jak w sentencji.

aw

jw